

3.8.2017

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fi
jukka.vanhanen@vm.fi

VM066:00/2017

Valtiokonttorin lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tulotietojärjestelmästä. Tulotietojärjestelmän avulla vastaanotettaisiin ja talletettaisiin työnantajien ja muiden laissa tarkoitettujen tahojen antamia tietoja sekä välitettäisiin niitä tietojen saantiin oikeutetuille viranomaisille ja muille niihin oikeutetuille tahoille.

Hallituksen esitysluonnoksen keskeisenä tavoitteena on keventää työnantajirytysten hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla palkkatietoihin liittyviä ilmoittamismenettelyjä siten, että maksajat voisivat täyttää ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuutensa eri viranomaisille ja muille tietojen saantiin oikeutetuille tahoille yhdellä kertaa keskitettyä sähköistä tiedonvälityspalvelua käyttäen. Samanaikaisesti viranomaisille ja julkista tehtävää hoitaville tarjottaisiin reaaliaikainen pääsy tulonsaajia koskeviin kattaviin palkka- ja etuustuloja koskeviin tietoihin sekä muihin työ- ja palvelussuhdetta koskeviin tietoihin keskitetystä tietovarannosta, mikä edistäisi muun muassa päätöksenteon nopeutta ja oikeellisuutta.

Luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä 13 §:ssä käy ilmi tahot, joille tietoja tulorekisteristä voitaisiin luovuttaa.

Valtiokonttorin Kansalaispalvelut -toimiala huolehtii valtion puolesta erinäisten vahingonkorvausasioiden käsittelystä ja maksamisesta. Tässä ominaisuudessa Valtiokonttori sekä ilmoittaisi tietoja tulorekisteriin että saisi tietoja sen tietovarannosta. Lakiluonnoksen 13 §:n 1 momentin 16 kohdassa on lueteltu eräitä säädöksiä, joiden korvauskäsittelyä varten Valtiokonttorilla on oikeus saada tietoja tulorekisteristä. Tältä osin Valtiokonttori huomauttaa, että se käsittelee korvausasioita myös perustuen lakiin opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa sattuneen vamman tai sairauden korvaamisesta (460/2015) ja lakiin eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta (894/1946), jotka on mainittu työtapaturma- ja

3.8.2017

ammattitautilaissa tarkoitettuja vakuutuslaitoksia koskevassa 9 kohdassa. Valtiokonttori esittääkin harkittavaksi, tulisiko mainitut kaksi lakia mainita erikseen vielä Valtiokonttoria nimenomaan koskevassa 16 kohdassa.

Valtiokonttorin Rahoitus -toimialalla hallinnoidaan eräitä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan saamisista ja lainoja, jossa velalliset ovat yksityishenkilöitä. Näissä saamisissa Valtiokonttorilla on mahdollisuus antaa maksulykäyksiä velallisille. Lisäksi Rahoitus -toimialalla hallinnoidaan Valtion asuntorahaston varoista myönnettäviä valtiontakaus- ja korkotukiluottoja, joita myönnetään eri rahoittajien kautta yksityishenkilöille. Valtiontakauslainoista, joista Valtiokonttori takaajana joutuu rahoittajalle maksamaan lainasaamisista, Valtiokonttori perii takautumissaatavana maksamansa lainasaatavat takaisin lainansaa-jilta. Valtiokonttorilla on mahdollisuus hakemuksesta vapauttaa henkilö tietyin edellytyksin takautumissaatavan maksamisesta. Tällaisissa velkasuhteissa, joissa velallinen tai edunsaaja on yksityishenkilö, Valtiokonttori tarvitsee tiedon muun muassa henkilön tuloista ja varallisuusasemasta. Näissä tilanteissa on myös ajantasaisten tulotietojen tarkistaminen tärkeää. Tällä hetkellä Valtiokonttori pyytää kaikki tiedot henkilöiltä itseltään.

Lakiesityksellä ei ole tarkoitus perustaa käyttäjille uusia tiedonsaantioikeuksia. Tietojen käyttäjien piirin laajentamista tullaan esityksen mukaan myöhemmin arvioimaan erikseen, ottaen huomioon muiden kuin lakiluonnoksessa tiedon käyttäjiksi määritettyjen viranomaisten tiedonsaantioikeudet. Valtiokonttori pitää tärkeänä, että tällöin otetaan huomioon Valtiokonttorin Rahoitus -toimialan tarpeet ajantasaisten tulotietojen saamisesta.

Tulotietojärjestelmään talletettävien tietojen osalta Valtiokonttori toteaa, että se maksaa sotilasvammalakiin (404/1948) perustuen elinkorkokorvauksia. Mainitut elinkorot eivät ole saajalleen verotettavaa tuloa eikä niitä yhteensoviteta muiden ansionmenetykskorvausten kanssa. Tältä osin Valtiokonttori esittääkin harkittavaksi, tuleeko mainitut elinkorot ilmoittaa tulotietorekisteriin ja tulisiko siitä myönteisessä tapauksessa säätää erikseen.

Lakiluonnoksen 11 §:ssä säädetään tietojen antamistavasta. Pykälän mukaan tiedot on annettava sähköisesti ja erityisestä syystä tiedot voidaan antaa muutoinkin kuin sähköisesti erityisesti vahvistetulla lomakkeella. Valtiokonttori pitääkin tärkeänä sitä, että tietojen antaminen on mahdollista myös muutoin kuin sähköisesti. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun tietojärjestelmiä uusitaan eikä ole taloudellisesti kannattavaa tehdä enää muutoksia vanhaan tietojärjestelmään.

Valtiokonttori pitää tulotietojärjestelmää koskevaa hallituksen esitysluonnosta perusteltuna. Toteutuessaan tulotietojen keskittäminen yhteen rekisteriin parantaisi selvästi niin tulotietojen antajan kuin tietojen käyttäjän asemaa sekä pienentäisi sitä hallinnollista taakkaa, mikä tietojen antamiseen ja hankkimiseen tällä hetkellä käytetään. Tätä kautta rekisteri lisäisi viranomaistoiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta. Tulorekisteristä saatavat tiedot olisivat reaaliaikaisia ja lisäksi harmaan talouden torjuntaedellytykset paranisivat. Valtiokonttori pitää myös tärkeänä rekisterin tietojen käyttäjäpiirin laajentamista, jolloin sen käytettävyys edelleen paranee.

3.8.2017

Pääjohtajan sijaisena
Toimialajohtaja

Maritta Fromholtz

Toimialajohtaja

Jyn Tapper

